

2007. – Режим доступу <http://www.pikpotsdam.de/members/kurths/publikationen/2007/305.pdf>

5. Соловійов В. М. Рекурентні міри як метод кількісної оцінки складності / В. М. Соловійов, А. В. Батир // ВІСНИК КНУТД: Проблеми економіки організації та управління підприємствами. – 2012. – №5. – С. 254-257.

УДК 657.05:005.53(043.3)

БАЛАНСОВИЙ МЕТОД ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО АНАЛІЗУ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

С.В. Калабухова

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», пр.Перемоги 54/1, м.Київ, Україна, 03058, e-mail:
lana.kalabukhova@gmail.com*

Балансове узагальнення в бухгалтерському обліку є одним із ключових елементів методу, що передбачає процедуру обробки бухгалтерських даних та узагальнення їх в статичну інформаційну модель фінансового стану економічного суб'єкта. Збалансованість, заснована на принципі подвійного запису, дає інформацію для складання пробного балансу. Балансові теорії, як основа сучасної облікової методології, широко розглядаються в роботах науковців.

В аналізі господарської діяльності балансовий метод застосовують переважно для відображення пропозицій двох груп взаємопов'язаних економічних показників, підсумки яких мають бути тотожними. Зокрема, цей спосіб широко застосовують для аналізу забезпеченості підприємств трудовими, фінансовими ресурсами, сировиною, паливом, матеріалами, основними засобами виробництва та повноти використання їх. Як допоміжний засіб балансовий метод використовують в аналізі для перевірки правильності визначення впливу різних факторів на приріст величини результативного показника.

Балансовий метод планування реалізується за допомогою складання системи балансів - матеріально-речових, вартісних і трудових. Такі баланси для планування діяльності візвалізуються шляхом побудови двосторонніх лічильних таблиць. в основі яких лежить балансове рівняння: сума залишків ресурсів на початок періоду та їх надходження із внутрішніх і зовнішніх джерел повинна дорівнювати сумі їх витрат (поточного споживання і продажу на стороні) і залишку на кінець періоду.

Зауважимо, що в процесі бухгалтерського обліку основної діяльності активні рахунки відкриваються та ведуться за таким же принципом балансового узагальнення, з тією лише відмінністю, що сальдо на кінець звітного періоду записується у тій ж половині рахунку, що й сальдо на початок. Модифікуючи будову бухгалтерських активних рахунків для потреб аналізу безперервності основної діяльності, можна побудувати систему динамічних балансів, що забезпечують інформацією про внутрішню структуру та рух основних господарських процесів та їх зміну протягом звітного періоду та уможливають пошук внутрішніх прихованих резервів розвитку бізнесу. Такі динамічні баланси пропонуємо використовувати у якості інформаційної бази бухгалтерського аналізу

безперервності основної діяльності. Процес формування та використання інформаційної бази бухгалтерського аналізу безперервності основної діяльності у системі управління підприємством у звітному періоді схематично представлено на рис.1.

Керована підсистема управління підприємством	Процеси основної діяльності		
	Постачання	Виробництво	Реалізація
	Господарські операції		
	Придбання основних засобів Придбання виробничих запасів	Амортизація основних засобів Використання виробничих запасів Виготовлення продукції	Збут готової продукції Визнання лохолу від реалізації готової продукції Отримання платежів від покупців
Інформаційна підсистема управління підприємством	Регістрація кругооботу господарських засобів в процесі основної діяльності на активних рахунках бухгалтерського обліку		
	Облік основних засобів Облік виробничих запасів	Облік витрат на виробництво Облік готової продукції	Облік лебітоської зобов'язаності за пролвкпню Облік пуху грошових коптів у незультаті основної діяльності
	Модифікація активних рахунків бухгалтерського обліку в динамічні баланси основної діяльності		
	Баланс пуху основних засобів Баланс пуху виробничих запасів	Баланс пуху незавешеного виробництва Баланс пуху готової продукції	Баланс пуху лебітоської зобов'язаності за пролвкпню Баланс пуху грошових коптів у незультаті основної діяльності
Керуюча підсистема управління підприємством	Генерування рішень щодо мобілізації резервів безперервності основної діяльності підприємства		

Рисунок 1 - Формування динамічних балансів основної діяльності в контурі інформаційної підсистеми управління підприємством.

Розроблено автором

Модифікацію побудови бухгалтерських активних рахунків для потреб аналізу безперервності основної діяльності із застосуванням балансового методу пропонуємо здійснювати за допомогою такої таблиці (табл.1).

Таблиця 1 – Застосування балансового методу в бухгалтерському аналізі безперервності основної діяльності

<i>Джерела ресурсів (сальдо та обороти по Д-ту активних рахунків)</i>	<i>Розподіл ресурсів (сальдо та обороти по К-ту активних рахунків)</i>
Залишок на початок періоду (P₀)	Витрачання ресурсів (Ф₂): - основних засобів (р.10) - виробничих запасів (р.20) - незавершене виробництво (р.23) - збут готової продукції (р.26) - інкасація дебіторська заборгованість за продукцію (р.36) - витрачання грошей на виробничі активи (р.31)
Надходження ресурсів (Ф₁): - основних засобів (р.10) - виробничих запасів (р.20) - незавершене виробництво (р.23) - готової продукції (р.26) - визнання дебіторської заборгованості за продукцію (р.36) - надходження грошей за продукцію (р.31)	Залишок на кінець періоду (P₁)
Баланс	Баланс
Суть аналізу: $\Delta P = P_1 - P_0 = \Phi_1 - \Phi_2$	
<i>Зміна залишків вказує на диспропорції між надходженням і витрачанням активів</i>	
Варіанти результатів аналізу	
$P_1 > P_0 = \Phi_1 > \Phi_2; \Delta P > 0$	$P_1 < P_0 = \Phi_1 < \Phi_2; \Delta P < 0$
Потенційні резерви безперервності основної діяльності	
Забезпечення виробничої потужності договорами на поставку продукції	Збільшення капітальних інвестицій
Позбавлення надлишків виробничих ресурсів	Поповнення виробничих запасів
Усунення некомплектності виробництва та продукції, впровадження досягнень науки й техніки, передового досвіду	Збільшення масштабів виробничої діяльності
Розширення сортів асортиментних позицій готової продукції та ринків збуту	Підтримка успішних марок асортиментних груп готової продукції
Інкасація сумнівних боргів покупців	Надання товарного кредиту покупцям
Трансформація грошей в їх еквіваленти	Скорочення фінансового циклу

Отже, розкриваючи диспропорції між надходженням і витрачанням ресурсів в процесі основної діяльності та виявляючи приховані резерви динаміки їх руху, як представлено в табл.1, балансовий метод слугує інструментом вдосконалення системи управління рухом виробничих активів, забезпечення безперервності та підвищення ефективності основної діяльності підприємства.